

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ

Tarih: 09.12.2020 Esas No: 2020/933 Karar No: 2020/5776

ÖZET: Davanın konusunun birden fazla olması ve bunlardan bir kısmının bir miktar para alacağına, bir kısmının ise miktara tabi olmaması halinde, yani HMK 110. maddesi anlamında bir dava yığılması ve talepler arasında da HMK 166. maddesi anlamında bağlantı bulunması halinde, uyuşmazlığın ne şekilde çözümleneceğine ilişkin bir hüküm bulunmamakta ise de, Anayasamız uyarınca, uyuşmazlığın çözümünde asıl olanın mahkeme yargısı olduğu dikkate alındığında, aralarında bağlantı bulunan ve miktara tabi olan ve olmayan talepleri bir arada içeren, talep yığılmasının söz konusu olduğu davaların arabuluculuğa tabi olmaksızın mahkemece çözüme kavuşturulması gerekir.

MAHKEMESİ : BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 16. HUKUK DAİRESİ

Taraflar arasında görülen davada İstanbul 2. Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesince verilen 26.09.2019 tarih ve 2019/271 E. - 2019/393 K. sayılı kararın davalı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, istinaf isteminin usulden reddine dair İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesi'nce verilen 30.12.2019 tarih ve 2019/2805 E. - 2019/2879 K. sayılı kararın Yargıtay'ca incelenmesi davalı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkili tarafından meydana getirilen eserlerin davalı tarafından herhangi bir akdi ilişki olmaksızın İstanbul Havalimanında kullanıldığını belirterek davalının telif haklarını ihlal ettiğinin ve bu şekilde oluşan haksız rekabet durumunun tespitine, ihlal durumunun devam ettirilmesi hususunun ve tekrarının ve sair hak ihlallerinin önlenmesine, ihlal sonucu meydana gelen durumun ortadan kaldırılmasına, ayrıca fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 5.000,00 TL maddi ve 95.000,00 TL manevi tazminata karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

İlk derece Mahkemesince tensiben, dava konusu uyuşmazlığın ticari nitelikte olması nedeniyle 6102 sayılı Kanun'un 5/A maddesi uyarınca arabuluculuk dava şartına tabi olduğu, ancak arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşıldığı gerekçesiyle, davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Karara karşı davalı vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesince, ilk derece mahkemesince verilen usulden red kararının usul ve yasaya uygun olduğu, zira arabuluculuk sürecinin olumsuz neticelenmesi durumunda dahi dava açılacağından ve davalı açılacak davada savunma yapabileceğinden davalı vekilinin savunma hakkının kısıtlandığına dair istinaf talebinin dinlenebilir olmadığı gerekçesiyle, davalı vekilinin istinaf talebinin usulden reddine karar verilmiştir.

Karar, davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, davacı yanın İstanbul ilinin illüstrasyon çalışmalarına yönelik eserlerinin davalı tarafından herhangi bir akdi ilişki olmaksızın kullanıldığı iddiasına dayalı olarak haksız rekabetin tespiti, tecavüzün ortadan kaldırılması (ref'i), maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesince, dava dilekçesi ve ekleri davalı yana tebliğ edilmeksizin tensiben, dava konusu uyuşmazlığın ticari dava olması nedeniyle 6102 sayılı Kanun'un 5/A maddesi uyarınca arabuluculuk dava şartına tabi olduğu, ancak arabulucuya başvurulmadan dava açıldığı gerekçesiyle, davanın usulden reddine karar verilmiş, karara karşı davalı vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince, davalı vekilinin istinaf talebinin usulden reddine karar verilmiştir.

Ancak, Anayasamızın 9. maddesinde yer alan düzenleme uyarınca, ülkemizde yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı ve 36.maddesinde de, herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile

adil yargılanma hakkına sahip olduğu, mahkemelerin ise görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamayacakları esası benimsenmiştir. Bununla birlikte, 07.06.2012 tarih ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu ile bazı hukuki uyuşmazlıklar yönünden, bir yandan tarafların iradeleriyle kendi çözümlerini üretebilmeleri ve daha hızlı sonuç elde edilebilmeleri, öte yandan da mahkemelerin iş yükünün azaltılması amacıyla yine mahkemeler aracı kılınarak bazı tür hukuk uyuşmazlıklarında alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak “Arabuluculuk” müessesesi benimsenmiştir.

Hukuk uyuşmazlıklarının arabuluculuk yöntemi ile çözülmesi ihtiyari olmakla birlikte, 6325 sayılı Kanun’da 06.12.2018 tarihli ve 7155 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, mahkemelerin iş yükünün azaltılması için bazı tür uyuşmazlıklar için mahkemeye başvurmadan önce bir dava şartı olarak “zorunlu arabuluculuk” şartı getirilmiştir. Bu bağlamda aynı kanun ile 6102 sayılı TTK’nın 5/A maddesi ile getirilen düzenlemede, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulması bir dava şartı olarak kabul edilmiştir. Davanın konusunun birden fazla olması ve bunlardan bir kısmının bir miktar para alacağına, bir kısmının ise miktara tabi olmaması halinde, yani HMK 110. maddesi anlamında bir dava yığılması ve talepler arasında da HMK 166. maddesi anlamında bağlantı bulunması halinde, uyuşmazlığın ne şekilde çözümleneceğine ilişkin bir hüküm bulunmamakta ise de, Anayasamız uyarınca, uyuşmazlığın çözümünde asıl olanın mahkeme yargısı olduğu dikkate alındığında, aralarında bağlantı bulunan ve miktara tabi olan ve olmayan talepleri bir arada içeren, talep yığılmasının söz konusu olduğu davaların arabuluculuğa tabi olmaksızın mahkemece çözüme kavuşturulması gerekir (aynı yönde bkz. Dairemizin 10.02.2020 tarih ve 2019/3048 – 2020/1093; 17.02.2020 T. ve 2020/197-2020/1578).

Somut olayda davacı taraf, bir nispi ticari dava olarak, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında, maddi ve manevi tazminat talepleri yanında, haksız rekabet oluşturan fiilin tespiti ve tecavüzün ortadan kaldırılması (ref’i) taleplerini bir arada ileri sürdüğünden, bu nitelikteki davaların bir bütün olarak ve işin esasına girilerek mahkemece çözüme kavuşturulması gerektiği halde, İlk Derece Mahkemesince uyuşmazlığın zorunlu arabuluculuğa tabi olduğu gerekçesiyle davanın usulden reddine, Bölge Adliye Mahkemesince de aynı gerekçeyle davalı vekilinin istinaf talebinin usulden reddine karar verilmesi doğru olmamış ve hükmün bu nedenle bozulması gerekmiştir.

Ayrıca kabule göre de, HMK’nın 352’inci maddesinde istinaf isteminin usulden reddi halleri belirtilmiş olup, somut olaya ilişkin yasada yer almayan şekilde davalı vekilinin istinaf isteminin usulden reddine karar verilmiş olması doğru olmamıştır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davalı vekilinin temyiz istemlerinin kabulü ile İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik istinaf başvurusunun usulden reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULARAK KALDIRILMASINA, HMK’nın 373/1.maddesi uyarınca dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, ödediği peşin temyiz harcının isteği halinde temyiz eden davalıya iadesine, 09/12/2020 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

Dava, Telif haklarının ihlal edildiğinin tespiti, Haksız rekabetin tespiti, hak ihlallerinin önlenmesi, ortadan kaldırılması, ihtiyati tedbir yolu ile ihlal ve haksız rekabet teşkil eden eylemlerin durdurulması, fazlaya ilişkin hakların saklı tutulması kaydı ile belirsiz alacak davası olarak 5.000,00 TL maddi tazminat ile 95.000,00 TL manevi tazminatın tahsili istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesince, tüm davacı taleplerinin 6102 sayılı TTK 5/a maddesi uyarınca zorunlu arabuluculuk kapsamında kaldığı, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmasının dava şartı olduğu gerekçesiyle, dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Davalı vekilince, karar aleyhine istinaf kanun yoluna yapılan başvuru, Bölge Adliye Mahkemesince usulden red edilmiştir.

İstinaf mahkemesi kararı aleyhine davalı vekilinin vaki temyiz başvurusu yukarıda açıklanan gerekçe ile kabul edilerek Bölge Adliye Mahkemesi kararı bozulmuştur.

Davacı taleplerinden, maddi ve manevi tazminat davaları yönünden sayın çoğunluğun bozma gerekçesine katılamıyorum.

Dava tarihinde yürürlükte bulunan 7155 sayılı Yasa'nın 20. maddesi ile değişik 6102 sayılı TTK 5/A maddesinde, ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olmasının dava şartı olduğu,

Dava şartlarının sayıldığı 6100 sayılı HMK 114/2 maddesinde diğer kanunlarda yer alan dava şartlarına ilişkin hükümlerin saklı tutulduğu,

6100 sayılı HMK 115/2 maddesinde, mahkemenin dava şartı noksanlığını tespit etmesi durumunda davanın usulden reddine karar vereceği, düzenlenmiştir.

Diğer taraftan Davaların Yığılması başlıklı 6100 sayılı HMK 110 maddesinde de "davacının aynı davalıya karşı olan, birbirinden bağımsız birden fazla asli talebini, aynı dava dilekçesinde ileri sürebileceği, bunun için birlikte dava edilen taleplerin tamamının aynı yargı çeşidi içinde yer alması ve taleplerin tümü bakımından ortak yetkili bir mahkemenin bulunmasının şart olduğu" Aynı Yasa'nın, Davaların Birleştirilmesi başlıklı 166/1 maddesinde de, aynı yargı çerçevesinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış davaların aralarında bağlantı bulunması durumunda, davanın her aşamasında talep üzerine veya kendiliğinden ilk davanın açıldığı mahkemede birleştirilebileceği" hükmü getirilmiştir.

Somut uyuşmazlıkta, davacının davalıya karşı ileri sürdüğü birbirinden bağımsız birden fazla asli talebi aslında müstakil birer dava niteliğinde olup bu taleplerin tamamının ticari dava niteliğinde bulunduğu konusunda bir uyuşmazlık bulunmamaktadır.

Sayın çoğunluğunda kabulü, davacının taleplerinden maddi ve manevi tazminat talepleri 6102 sayılı TTK 5/A maddesinde düzenlenen zorunlu arabulucuya tabi olmakla birlikte HMK 110 maddesinde düzenlenen davaların yığılması ve HMK 166 maddesinde düzenlenen davaların birleştirilmesi şartlarının, uyuşmazlıkta gerçekleşmesi nedeniyle maddi ve manevi tazminat talepleri yönünden artık 6102 sayılı Yasa'nın 5/A maddesi hükümlerinin uygulanmayacağı yönündedir. Oysa, uyuşmazlıkta maddi ve manevi tazminat talepleri yönünden, 6102 sayılı Yasa'nın 110. maddesinde düzenlenen davaların yığılması sözkonusu değildir.

Zira madde metninde de açıkça vurgulandığı üzere, taleplerin tamamı aynı yargı çeşidi içinde yer almamaktadır, maddi ve manevi tazminat talepleri "zorunlu arabulucuğa tabi iken, diğer asli talepler yönünden mahkemede dava açılması yolu sözkonusudur. Davacının maddi ve manevi tazminat talepleri yönünden HMK 110 maddesindeki koşul gerçekleşmediğinden bu talepler için davaların yığılmasından söz edilmesi mümkün değildir.

Diğer taraftan, maddi ve manevi tazminat davasının görüleceği zorunlu arabulucu ile, diğer asli taleplerin görüleceği Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi HMK 166/1 maddesi anlamında "aynı düzey ve sıfatta hukuk mahkemesi" niteliğinde bulunmadıklarından Davaların Birleştirilmesi yolu ile birlikte görülmesi de mümkün bulunmamaktadır.

Bu halde, davacı taleplerinden maddi ve manevi tazminat yönünden HMK110 ve HMK 166/1 maddesinde öngörülen koşullar bulunmadığından bu davalar yönünden uyuşmazlık zorunlu arabuluculuğa tabi olup Bölge Adliye Mahkemesinin kararında hukuka aykırılık yoktur.

Ancak, maddi ve manevi tazminat dışındaki davacı talepleri, 6102 sayılı Yasa'nın 5/a maddesi kapsamında bulunmadığından bu talep yönünden Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi görevli olup İlk Derece Mahkemesince bu davalar yönünden HMK 167 maddesi gereğince tefrik kararı verilerek yargılamaya devam edilmesi gerekirken yazılı şekilde bu talep yönünden de maddi ve manevi tazminat davası gibi zorunlu arabuluculuğa tabi olduğu gerekçesiyle davanın tümünden usulden reddine karar verilmesi isabetli olmamıştır.

Sonuç olarak, maddi ve manevi tazminat taleplerinin zorunluğu arabulucuya tabi olması nedeniyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine ilişkin ilk derece mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının bu talepler yönünden

onanması, gerekirken 6325 sayılı Yasa ile 6102 sayılı Yasa'nın 5/A maddesi açık hükümlerine aykırı şekilde istinaf mahkemesi kararının maddi ve manevi tazminat talepleri yönünden de bozulmasına ilişkin sayın çoğunluk görüşüne karşıyım.